

TANZANYA BİRLEŞİK CUMHURİYETİ

TARIM MAKİNE VE EKİPMANLARI SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: Haziran 2026

Raporu Hazırlayan: **Darüselam Ticaret Müşavirliği**

İÇİNDEKİLER

1.	Ülke Pazarında Tarım Makine ve Ekipmanları Sektörü.....	3
1.1	İlgili Sektörde Üretim.....	3
1.2	Ortalama Üretici Fiyatları.....	3
1.3	İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler	4
1.4	Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi.	4
2.	Ülkenin Sektörde Dış Ticareti	5
2.1	Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke	5
2.2	Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke	5
2.3	Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler	6
2.4	Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler	7
3.	Sektörde Ülkemizden Ülkeye İhracat (1.000 \$).....	8
4.	Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş	9
4.1	Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler.....	9
4.2	Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı	9
4.2.1	İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri	9
4.2.2	Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar	10
4.3	Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler	10
4.4	Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır?	11
4.5	Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri	11
4.6	Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri.....	11
4.7	Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler.....	11
4.8	Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/TTA Hakkında Bilgi.....	11
4.9	Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler	11
4.10	Sektörde Standartlar	11
4.11	Sektörde Etiketleme	11
4.12	Sektörde Ambalajlama.....	12
4.13	Lojistik.....	12
4.14	Dağıtım Kanalları.....	12
4.15	E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat).....	12
4.15.1	Ülkedeki Pazaryerleri	12
4.15.2	Özel Günler, Bayramlar v.b.	13
4.16	Tanıtım ve Pazarlama	13
4.17	Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler	14
4.18	Sektörde Vergiler.....	15
4.19	Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller	15
5.	Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar.....	15
6.	Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler.....	16
7.	Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler	17
8.	Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar	18
9.	Genel Değerlendirme	18
10.	Yararlı Adresler	21
11.	Kaynakça	21

1. Ülke Pazarında Tarım Makine ve Ekipmanları Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Tarım sektörünün Tanzania (anakara) Gayrisafı Yurt İçi Hasılası içerisindeki payı ise 2024 yılında %26,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2023/2024 Yıllık Tarımsal Örneklem Anketi Sonuçlarına göre, Tanzania'daki toplam tarımsal hane sayısı 8.971.794 olmakla birlikte, bu hanelerin 8.821.600'ü Tanzania'da (anakara), 150,194'ü ise Zanzibar'dadır. Tanzania'daki toplam tarımsal haneler arasında 8.848.983 hane (%98,6) bitkisel üretimle uğraşırken, 5.144.067 hane (%57,3) hayvancılıkla uğraşmaktadır. Ülke genelinde 44 milyon hektarlık ekilebilir arazi olduğu tahmin edilirken; 2023/2024 sezonunda 15,9 milyon hektarlık alanın aktif olarak ekildiği belirtilmektedir. Anılan rapora göre, bu dönemde toplam ekilen arazinin sadece %4,3'ü sulanmıştır. Modern tarım tekniklerinin kullanılmaması, yağmura olan bağımlılık Tanzania'nın tarım potansiyeline ket vurmaktadır. Ülkede gübre ve yüksek kaliteli tohum kullanımı da yaygın değildir. Ülkede tarım alanında AR-GE faaliyetlerine yatırım yapılması ve ihracatın artırılmasını teminen altyapının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Tarım makineleri ve ekipmanları, modern tarım sistemlerinde verimlilik, etkinlik ve sürdürülebilirliğin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu araçların yeterli düzeyde temin edilmesi ve etkin biçimde kullanılması, ürün veriminin yükseltilmesine, iş gücü gereksiniminin azaltılmasına ve genel tarımsal performansın iyileştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Tanzania'da tarım makineleri ve ekipmanları kullanımı, genel tarımsal üretim potansiyeline kıyasla hala sınırlı düzeyde seyretmektedir. Üretimin önemli bir bölümü küçük ölçekli ve geleneksel yöntemlerle yapıldığı için, tarım makineleri ve ekipmanları kullanım oranı düşüktür. Tanzania'da tarımsal mekanizasyon düzeyinin düşük olması, üretim süreçlerinin etkinliğini azaltmakta ve tarımsal verimliliğin istenen seviyelere ulaşmasını engellemektedir. Bu durum, ürün miktarı ve kalitesinin sınırlandırılmasına neden olarak tarım sektörünün ekonomik performansını ve rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. 2023/2024 Yıllık Tarımsal Örneklem Anketi Sonuçları, Tanzania'da tarımsal üretimin büyük ölçüde manuel olarak kullanılan aletlere dayanmaya devam ettiğini ve tarımsal hanelerin %98,4'ü bu tür ekipmanları kullanmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır. Sonuçlar, traktör, buldozer ve diğer motorlu araçlar gibi makine gücüyle çalışan ekipmanların kullanımının ise tarımsal haneler arasında nispeten düşük olup ulusal düzeyde %17,4 seviyesinde olduğunu göstermektedir. Raporda, hayvan gücüyle çalışan ekipmanların da Tanzania tarımında önemli bir yer tutmakta ve tarımsal hanelerin %30,1'inin bu ekipmanlardan yararlandığını belirtmektedir.

Tarım makine ve ekipmanları sektöründe Tanzania, ithalata bağımlı bir yapı sergilemektedir. Yerli üretim kapasitesi sınırlı düzeyde olup, mevcut tesisler iç talebi karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Özellikle traktörler ile diğer motorlu tarım makineleri ağırlıklı olarak dış pazarlardan temin edilmektedir. Ayrıca, ülkede bazı uluslararası markalara ait tarım makine ve ekipmanlarının yerel koşullara uyarlanması ve sınırlı ölçekte montajının yapılmasına yönelik girişimler bulunmaktadır.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Tanzania'da tarım makine ve ekipmanları sektöründe fiyat yapısı, büyük ölçüde ithal ürünlere bağımlılık ve sınırlı yerli üretim kapasitesi nedeniyle çeşitlilik ve dalgalanma göstermektedir. Piyasada farklı uluslararası üreticilere ait makinelerin bulunması, ürünlerin teknik özellikleri, marka

değeri ve performansına bağı olarak fiyat seviyeleri arasında belirgin farklılıklar oluşmasına yol açmaktadır.

Fiyat oluşumları genel olarak döviz kuru değişimleri, ithalat vergileri, nakliye ve lojistik maliyetleri ile küresel hammadde fiyatlarındaki dalgalanmalara bağı olarak şekillenmektedir. Özellikle traktör, biçerdöver ve diğ er motorlu ekipmanlarda uluslararası piyasalardaki maliyet değişimleri ve tedarik zincirinde yaşanan aksamalar, Tanzanya'daki tarım makine ve ekipmanlarının fiyatlarını doğrudan etkilemektedir.

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları alanında faaliyet gösteren üretici sayısı sınırlı olup, sektörde daha çok montaj ve ithal ürünlerin dağıtımını gerçekleştiren firmalar öne çıkmaktadır. Bu nedenle, yalnızca bu alana özgü güçlü bir üretici birliği yapısı oluşmamıştır. Bununla birlikte, tüm sektörleri kapsayan genel bir çatı kuruluşu olarak Tanzanya Ulusal Ticaret Odası (Tanzania National Chamber of Commerce – TNCC) bulunmaktadır ve bu yapı, tarım makine ve ekipmanları sektörü de dâhil olmak üzere farklı alanlardaki işletmelerin temsil edilmesine imkân sağlamaktadır.

Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları alanında faaliyet gösteren diğ er bir kurum ise Tarımsal Mekanizasyon ve Kırsal Teknoloji Merkezi (Centre for Agricultural Mechanization and Rural Technology – CAMARTEC) olup, bu kuruluş Tanzanya Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (Ministry of Industry and Trade) altında bir devlet kurumu olarak görev yapmaktadır. Kurumun temel görevleri arasında tarımsal mekanizasyonun geliştirilmesi, kırsal bölgeler için uygun teknoloji çözümlerinin araştırılması, test edilmesi ve yaygınlaştırılması yer almaktadır. Ayrıca CAMARTEC, yerel koşullara uygun makine ve ekipmanların tasarlanması ve uyarlanması konusunda çalışmalar yürütmekte, tarımsal üretimde verimliliğin artırılmasına yönelik Ar-Ge ve teknik destek faaliyetleri ile ilgili sektöre katkı sağlamaktadır.

1.4 Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Tanzanya, ithal ettiğ i tarım makine ve ekipmanları neredeyse tamamını toplu halde Darüsselam Limanı üzerinden temin etmektedir. Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları sektöründe toptan ve perakende satış yapısı genellikle ithalatçı firmalar, distribütörler ve yerel bayiler üzerinden şekillenmektedir. Büyük ölçekli makineler (traktör, biçerdöver gibi) çoğunlukla ithalatçı firmalar veya yetkili distribütörler aracılığ ıyla toptan olarak ülkeye getirilmekte ve daha sonra bölgesel bayilere aracılıyla satılmaktadır. Perakende satış ise daha çok küçük ölçekli tarım ekipmanları, yedek parçalar ve basit tarım aletleri üzerinden yürütölmekte olup, bu ürünler yerel bayiler, tarım ekipmanı satan mağazalar ve bazı durumlarda kooperatifler aracılığ ıyla son kullanıcıya ulaştırılmaktadır.

Bunun yanında, tarım makine ve ekipmanlarının temininde kamu destekli dağıtım programları da önemli bir rol oynamaktadır. Bu kapsamda bazı projelerde alıcı doğrudan çiftçiler yerine devlet kurumları veya kamu otoriteleri olmakta, temin edilen ekipmanlar daha sonra farklı bölgelerde kullanım amacıyla dağıtılmaktadır. Bu uygulama, özellikle küçük ölçekli üreticilerin mekanizasyona erişimini artırmayı ve tarımsal üretimde modernizasyonu desteklemeyi amaçlamaktadır.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İthalat Değeri (Bin \$)	Miktar* (ton/kg...)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
	Genel Toplam	126.120		100,0
	İlk 10 Ülke	112.805		89,4
1	Hindistan	42.331		33,6
2	Çin	32.405		25,7
3	Tayland	8.591		6,8
4	ABD	6.549		5,2
5	İtalya	6.053		4,8
6	G. Afrika	5.200		4,1
7	Brezilya	4.273		3,4
8	BAE	3.075		2,4
9	İspanya	2.487		2,0
10	İsrail	1.841		1,5
11	Türkiye	1.698		1,3

Kaynak: Trademap, 2024 yılı verisidir.

2.2 Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İhracat Değeri (Bin \$)	Miktar* (ton/kg...)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
	Genel Toplam	799		100,0
	İlk 10 Ülke	783		98,0
1	Zambiya	299		37,4
2	Fransa	163		20,4
3	Kenya	121		15,1
4	Fildişi Sahili	81		10,1
5	Kongo D.C.	35		4,4
6	Uganda	26		3,3
7	Türkiye	18		2,3
8	Malavi	14		1,8
9	Hindistan	14		1,8
10	Komorlar	12		1,5

Kaynak: Trademap, 2024 yılı verisidir.

2.3 Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (Bin \$)	Türkiye'de İthalatı (Bin \$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
870193	Diğer traktörler (8709 pozisyonuna giren traktörler hariç); 37 kW < motor gücü <= 75	28.632	166	0,6
842482	Tarıma veya bahçeciliğe ait sıvı veya toz halindeki maddeleri dağıtmaya veya pülverize etmeye mahsus mekanik diğer cihazlar	12.160	592	4,9
870192	Diğer traktörler (8709 pozisyonuna giren traktörler hariç); 18 kW < motor gücü <= 37 kW	9.164	0	0,0
847810	Tütünün hazırlanmasına veya işlenmesine mahsus bu fasılda başka yerde yer almayan makine ve cihazlar	8.779	0	0,0
870110	Tek akşlı traktörler	8.393	0	0,0
843351	Biçer döverler	7.213	0	0,0
843210	Pulluklar	6.083	17	0,3
842441	Tarım veya bahçecilik için sıvı veya toz halindeki maddeleri püskürtmeye yarayan mekanik cihazlar; portatif olanlar	5.524	0	0,0
870194	Diğer traktörler (8709 pozisyonuna giren traktörler hariç); 75 kW < motor gücü <= 130 kW	4.584	333	7,3
843629	Kümes hayvancılığına mahsus diğer makina ve cihazlar	3.962	0	0,0

Kaynak: Trademap, 2024 yılı verisidir.

2.4 Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Tarife Pozisyonu (6 Basamaklı)	İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'ye İhracatı (Bin \$)	Türkiye'ye İhracatının Payı (%)
870193	Diğer traktörler (8709 pozisyonuna giren traktörler hariç); 37 kW < motor gücü <= 75 kW	306	0	0,0
870194	Diğer traktörler (8709 pozisyonuna giren traktörler hariç); 75 kW < motor gücü <= 130 kW	115	0	0,0
843280	Tarla ve bahçe tarımına ait diğer makina ve cihazlar, toprağın hazırlanması için diğer makine ve cihazlar	102	0	0,0
843231	Toprağı sürmeden doğrudan ekim ve dikim yapan makinalar	75	0	0,0
87192	Diğer traktörler (8709 pozisyonuna giren traktörler hariç); 18 kW < motor gücü <= 37 kW	70	0	0,0
843319	Çimenlikler, parklar, spor alanları için diğer çim biçme makina ve cihazları	32	0	0,0
871620	Tarımda kullanılmaya mahsus kendinden yüklemeli veya boşaltmalı römork ve yarı römorklar	18	18	100,0
843229	Tırmıklar (diskli tırmıklar (diskorolar) hariç), skarifikatörler, kültivatörler, zararlı otları ayıklayan makinalar, çapa makinaları	12	0	0,0
843621	Civciv çıkartma ve büyütme makina ve cihazları	12	0	0,0
843241	Tarla ve bahçe tarımı veya ormancılık için hayvan gübresi dağıtıcıları	11	0	0,0

Kaynak: Trademap, 2024 yılı verisidir.

3. Sektörde Ülkemizden Ülkeye İhracat (1.000 \$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	843610	Hayvan yemlerini hazırlamaya mahsus makine ve cihazlar	28	60	7	157	446
2	870194	Diğer traktörler (8709 pozisyonuna giren traktörler hariç); 75 kW < motor gücü ≤ 130 kW	21	157	146	256	159
3	843621	Cıvciv çıkartma ve büyütme makina ve cihazları	0	67	0	0	89
4	843239	Ekim ve dikim makinaları (toprağı sürmeden doğrudan ekim ve dikim yapan makinalar hariç)	0	56	61	18	79
5	843691	Kümes hayvancılığına veya cıvciv çıkartma ve büyütme makina ve cihazlarına ait aksam ve parçalar	0	0	0	317	75
6	842482	Tarıma veya bahçeciliğe ait sıvı veya toz halindeki maddeleri dağıtmaya veya pülverize etmeye mahsus mekanik diğer cihazlar	92	84	43	85	62
7	843420	Sütçülükte kullanılan makine ve cihazlar	8	218	477	7	62
8	843629	Kümes hayvancılığına mahsus diğer makina ve cihazlar	0	1	97	1158	61
9	843359	Diğer hasat makinaları	7	57	17	59	51
10	843229	Tırmıklar (diskli tırmıklar (diskorolar) hariç), skarifikatörler, kültivatörler, zararlı otları ayıklayan makinalar, çapa makinaları	24	38	17	9	28
	TOPLAM		741	1.421	1.727	2.909	1.252

*Sıralama 2024 yılına göre yapılmıştır.

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Tanzanya, geniş ve verimli tarım arazilerine sahip olup tarımsal üretim potansiyeli yüksek bir ülkedir. Bununla birlikte, mekanizasyon düzeyinin düşük olması tarımda makine ve ekipmanlara olan ihtiyacı artırmaktadır. Tarımla uğraşan hanehalkı sayısının fazla olduğu bölgeler, satış ve pazarlama faaliyetleri açısından öncelikli hedef alanlar olarak değerlendirilebilir.

2023/2024 Yıllık Tarımsal Örneklem Anketi sonuçlarına göre, Tanzanya'daki toplam tarımsal hane sayısı 8.971.794 olmakla birlikte, bu hanelerin 8.821.600'ü Tanzanya'da (anakara), 150,194'ü ise Zanzibar'dadır. Rapor, Tanzanya'da (anakara) tarımla uğraşan hanehalkı sayısının en yüksek olduğu bölgenin 560.402 hane (%6,4) ile Morogoro olduğunu göstermektedir. Morogoro'yu 554.229 hane (%6,3) ile Dodoma ve 547.688 hane (%6,2) ile Kagera takip etmektedir. Zanzibar'da ise en fazla tarımsal hanehalkı 33.005 hane (%22,0) ile Kaskazini Pemba bölgesinde yer almakta olup, bunu 32.235 hane (%21,5) ile Mjini Magharibi izlemektedir.

Rapora göre, Tanzanya'da tarımsal hanehalkları içinde toplam 5.144.067 hane (%57,3) hayvancılıkla uğraşmakta olup, bu sayı Tanzanya'da (anakara) 5.050.256 hane, Zanzibar'da ise 93.811 hanedir. Tanzanya'da (anakara) hayvancılıkla uğraşan haneler arasında en yüksek sayı 347.040 hane (%6,9) ile Kagera bölgesinde yer almakta olup, bunu 288.393 hane (%5,7) ile Tabora ve 286.646 hane (%5,7) ile Dodoma takip etmektedir. Zanzibar'da ise hayvancılıkla uğraşan hanelerin en fazla olduğu bölge 25.364 hane (%27,0) ile Kaskazini Pemba olup, bunu 22.358 hane (%23,8) ile Kusini Pemba izlemektedir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

- Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları alanında faaliyet gösteren üretici sayısı sınırlı olup, sektörde daha çok montaj ve ithal ürünlerin dağıtımını gerçekleştiren firmalar öne çıkmaktadır. Bu nedenle, yalnızca bu alana özgü güçlü bir üretici birliği yapısı oluşmamıştır. Bununla birlikte, tüm sektörleri kapsayan genel bir çatı kuruluşu olarak Tanzanya Ulusal Ticaret Odası (Tanzania National Chamber of Commerce – TNCC) bulunmaktadır ve bu yapı, tarım makine ve ekipmanları sektörü de dâhil olmak üzere farklı alanlardaki işletmelerin temsil edilmesine imkân sağlamaktadır.

<https://tncc.or.tz/>

- Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları alanında faaliyet gösteren diğer bir kurum ise Tarımsal Mekanizasyon ve Kırsal Teknoloji Merkezi (Centre for Agricultural Mechanization and Rural Technology – CAMARTEC) olup, bu kuruluş Tanzanya Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (Ministry of Industry and Trade) altında bir devlet kurumu olarak görev yapmaktadır.

<https://www.camartec.go.tz/>

4.2.2 Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Tanzanya’da tarım makine ve ekipmanları sektörüne ilişkin firma bilgilerine ulaşılabilecek kapsamlı ve güncel bir açık kaynak veri tabanı bulunmamaktadır.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Tanzanya’da tarım makine ve ekipmanları konusunda var olan standartlar, Tanzania Standartlar Bürosu (TBS) tarafından belirlenen düzenlemelere tabidir. Bu konuda var olan standart koşulları Tanzania Standartlar Bürosu (TBS) web sayfasında (<https://www.tbs.go.tz/>) bulunan standardizasyon sekmesi altından takip edilebilmektedir.

Tarımsal Mekanizasyon ve Kırsal Teknoloji Merkezi 2018 Uygulama Yönetmeliği¹ uyarınca, Tarımsal Mekanizasyon ve Kırsal Teknoloji Merkezi (Centre for Agricultural Mechanization and Rural Technology – CAMARTEC), ülke içinde veya ülke dışında üretilmiş olup tarımsal faaliyetlerde ya da kırsal kalkınma amaçlı kullanılması planlanan tüm tarım makineleri ve kırsal teknoloji modellerini test etmekle yükümlüdür. Ayrıca Merkez, test edilen makine ve kırsal teknolojilere ilişkin bir kayıt sistemi tutmakla sorumludur. Teste tabi tutulacak tarım makineleri, kırsal teknolojiler ve ekipmanlara ilişkin liste, ilgili düzenleme kapsamında detaylı olarak belirtilmektedir.

Yönetmelik’e göre, bir kişi Business Registration and Licensing Agency (BRELA) tarafından kayıt altına alınmadıkça tarım veya kırsal teknoloji ürünlerinin tedarikini gerçekleştirememektedir. Tedarikçi, yedek parça teminini ve satış sonrası hizmetlerin sağlanmasını garanti etmekle yükümlüdür. Merkez, ürünlerin kanun ve bu yönetmelik hükümlerine uygunluğunu sağlamak amacıyla üreticileri, satıcıları veya temsilcileri ziyaret ederek denetleme yapabilmektedir. Tarımsal üretim veya kırsal kalkınma amacıyla kullanılan ve Merkez tarafından test edilip sertifikalandırılmamış herhangi bir makine veya kırsal teknolojinin satışı ya da satışa sunulması ise bir suç teşkil etmektedir.

Tarımsal Mekanizasyon ve Kırsal Teknoloji Merkezi (CAMARTEC), kalite kontrol ve sertifikalandırma amacıyla ürünlerin ülkeye girişine izin verilmeden önce limanlar, havaalanları ve ülke sınır kapılarında denetim gerçekleştirebilmektedir ve ayrıca yerel üretim ve satış noktalarında inceleme yapabilmektedir. CAMARTEC, Tanzania Standartlar Bürosu (Tanzania Bureau of Standards – TBS) ve diğer ilgili paydaşlarla istişare ederek, ülkede kullanılacak tüm tarım makineleri ve kırsal teknolojiler için test kodlarını geliştirmektedir. CAMARTEC, herhangi bir makine parçasının veya kırsal teknolojinin uygun kaliteye sahip olmadığına kanaat getirmesi durumunda, müşteri ile istişare ederek söz konusu makine parçasını veya kırsal teknolojiyi, standartlara uygunluğunun kontrol edilmesi amacıyla müşterinin masrafını karşılaması koşuluyla Tanzania Standartlar Bürosu’na (Tanzania Bureau of Standards – TBS) gönderebilmektedir. CAMARTEC, test raporlarını ve makinelerin veya kırsal teknolojilerin performansına ilişkin tavsiyelerini Sertifikasyon Komitesine göndermektedir. Komite, CAMARTEC’den gelen tavsiyeleri aldıktan sonra, müşterinin CAMARTEC tarafından önerilen şartlara uyduğuna kanaat getirirse, müşteriye sertifika vermektedir. Düzenlenen sertifika, müşteriye test edilen modelin tüm ürünlerinde “certified performance” ibaresini taşıyan CAMARTEC işareti kullanma izni vermektedir.

¹ <https://www.camartec.go.tz/uploads/publications/en-1608191457-AGRICULTURAL%20MECHANIZATION%20AND%20RURAL%20TECHNOLOGY%20REGULATIONS%202018.pdf>

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır?

Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları sektöründe ithalat yaparken, bazı ürünlerde sevk öncesi inceleme (SÖİ) zorunluluğu bulunmaktadır. Ürün bazında güncel durumu Tanzanya Standartlar Bürosu web sayfasından (<https://www.tbs.go.tz/pages/inspection>) kontrol edilmelidir.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

- 12th Agro & Poultry Africa 2026 International Trade Exhibition
Tarih: 27-29 Ocak 2027
<https://www.mxmexhibitions.com/agroPoultryTanzania/>
- TANZFOOD 2025 Tanzania International Food and Agriculture Expo Festival
Tarih: 18-20 Eylül 2026 <https://www.tanzfood.com/>

4.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Mevcut durumda sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan bir ticaret heyeti bulunmamaktadır.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Tanzanya (anakara) kamu kurumları tarafından açılan ihale duyuruları Nest (National e-Procurement System of Tanzania) portalında (<https://nest.go.tz/>) yayınlanmaktadır. İhaleler internet sitelerinde ve tirajı yüksek gazetelerde duyurulmaktadır.

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/TTA Hakkında Bilgi

Tanzanya, Doğu Afrika Topluluğu (EAC) Gümrük Birliği üyesidir. İthalat ve ihracata ilişkin gümrük işlemleri büyük ölçüde 2004 tarihli East African Community Customs Management Act (EACCMA) hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

4.9 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Bulunmamaktadır.

4.10 Sektörde Standartlar

Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları konusunda var olan standartlar, Tanzanya Standartlar Bürosu (TBS) tarafından belirlenen düzenlemelere tabidir. Bu konuda var olan standart koşullarına Tanzanya Standartlar Bürosu (TBS) web sayfasında (<https://www.tbs.go.tz/>) bulunan standardizasyon sekmesi altından takip edilebilmektedir.

4.11 Sektörde Etiketleme

Tanzanya'da standartlar, Tanzanya Standartlar Bürosu (TBS) tarafından yürütülen ulusal standardizasyon sistemi kapsamında hazırlanmaktadır. İlgili standartlar, ürünlere yönelik terminoloji, semboller, ambalajlama, işaretleme ve etiketleme gerekliliklerini içerebilmekte olup, ürünlerin kullanım amacına uygunluğunu ve standartlara uyumluluğunu sağlamayı amaçlamaktadır. Bu konuda var olan standart koşullarına Tanzanya Standartlar Bürosu (TBS) web sayfasında (<https://www.tbs.go.tz/>) bulunan standardizasyon sekmesi altından takip edilebilmektedir.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Tanzanya Standartlar Bürosu (TBS) tarafından yayımlanan standartlar, gerekli görülen durumlarda ambalajlama hükümlerini de kapsayabilmektedir. Tarım makine ve ekipmanları konusunda var olan standart koşullarına Tanzanya Standartlar Bürosu (TBS) web sayfasında (<https://www.tbs.go.tz/>) bulunan standardizasyon sekmesi altından takip edilebilmektedir.

4.13 Lojistik

Tanzanya'nın ihracat ve ithalat hacminin büyük bir kısmı Darüsselam Limanı üzerinden taşınmaktadır. Darüsselam Limanı deniz yolu taşımacılığında, ülkede bulunan diğer limanların açık ara önündedir. Tanzanya, Hint Okyanusu'na nazır kritik coğrafi konumu ile Doğu Afrika'da lojistik açıdan kritik önemi haiz bir pozisyonadadır.

Karayolları ülke içerisinde en yaygın kullanılan ulaşım biçimi olup; yolcu ve yük taşımacılığının büyük kısmı karayolları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Ülkede karayolları; Malavi, Uganda, Ruanda, Zambiya, Burundi ve Demokratik Kongo Cumhuriyeti gibi denize ulaşımı olmayan bölge ülkeleri için de transit güzergâh teşkil etmektedir.

4.14 Dağıtım Kanalları

Tanzanya, deniz yoluyla ithal ettiği tarım makine ve ekipmanlarının neredeyse tamamını toplu halde Darüsselam Limanı üzerinden temin etmektedir. Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları sektöründe toptan ve perakende satış yapısı genellikle ithalatçı firmalar, distribütörler ve yerel bayiler üzerinden şekillenmektedir. Büyük ölçekli makineler (traktör, biçerdöver gibi) çoğunlukla ithalatçı firmalar veya yetkili distribütörler aracılığıyla toptan olarak ülkeye getirilmekte ve daha sonra bölgesel bayilere aracılıyla satılmaktadır. Perakende satış ise daha çok küçük ölçekli tarım ekipmanları, yedek parçalar ve basit tarım aletleri üzerinden yürütülmekte olup, bu ürünler yerel bayiler, tarım ekipmanı satan mağazalar ve bazı durumlarda kooperatifler aracılığıyla son kullanıcıya ulaştırılmaktadır.

Bunun yanı sıra, tarım kooperatifleri, çiftçi birlikleri ve kamu destekli tarımsal kalkınma programları da bazı ekipmanların dağıtımında etkin rol oynayabilmektedir. Bu kapsamda bazı projelerde alıcı doğrudan çiftçiler yerine devlet kurumları veya kamu otoriteleri olmakta, temin edilen ekipmanlar daha sonra farklı bölgelerde kullanım amacıyla dağıtılmaktadır. Bu uygulama, özellikle küçük ölçekli üreticilerin mekanizasyona erişimini artırmayı ve tarımsal üretimde modernizasyonu desteklemeyi amaçlamaktadır.

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

4.15.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Tanzanya demografik anlamda e-ticaret/e-ihracat noktasında ciddi bir tüketici potansiyeline sahip olmakla birlikte; lojistik imkânların ve dağıtım/posta kanallarının gelişmemiş olmaması, internet hızının ülkenin her bölgesinde aynı olmaması ve kredi kartı kullanımının düşük olması gibi nedenlerden dolayı ülkede e-ticaret henüz gelişmekte olan bir aşamadadır. Tanzanya'da e-ticaretin son dönemdeki gelişiminde ise sosyal medya platformları önemli bir rol oynamaktadır; birçok işletme ürünlerini sosyal medya üzerinden tanıtarak, müşterilerle doğrudan iletişim kurmakta ve ödemeleri teslimat sırasında veya mobil para transferi yoluyla almaktadır.

Tarım makine ve ekipmanları açısından değerlendirildiğinde; Tanzanya’da bu sektöründe çevrim içi satış kanallarının kullanımı giderek artmakla birlikte, sektörün yapısı gereği satışlar hâlen büyük ölçüde geleneksel dağıtım kanalları üzerinden gerçekleştirilmektedir. Özellikle yüksek maliyetli ve teknik özellikleri bulunan tarım makineleri ve ekipmanlarında satın alma kararları çoğunlukla distribütörler, bayiler ve doğrudan firma görüşmeleri aracılığıyla verilmektedir.

Bununla birlikte, çeşitli e-ticaret platformları ve çevrim içi ilan siteleri üzerinden tarım makine ve ekipmanlarına ilişkin ürün tanıtımları yapılabilmekte, alıcı ve satıcılar arasında ilk temas sağlanabilmektedir. Ancak bu platformlar çoğu zaman doğrudan satış kanalı olmaktan ziyade ürün tanıtımı, fiyat karşılaştırması ve müşteri erişimi amacıyla kullanılmaktadır. Sektörde satış sonrası hizmetler, garanti koşulları, teknik destek ve yedek parça temini gibi unsurların önem taşıması nedeniyle çevrim içi platformlar genellikle geleneksel satış ağlarını tamamlayıcı bir rol üstlenmektedir.

4.15.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

Aşağıdaki liste 2026 yılı için resmî tatil günleri göstermektedir. Bu tarihlerde kamu/özel kurum ve kuruluşlarının tamamı kapalıdır.

Yeni Yıl	01 Ocak
Zanzibar Devrim Günü	12 Ocak
Ramazan Bayramı*	19-20 Mart
Good Friday	03 Nisan
Easter Monday	06 Nisan
Karume Günü	07 Nisan
Union Day	26 Nisan
İşçi Günü	01 Mayıs
Kurban Bayramı*	27 Mayıs
Saba Saba Günü	07 Temmuz
Çiftçiler Günü	08 Ağustos
Hız. Muhammed’in Doğumu*	26 Ağustos
Nyerere Günü	14 Ekim
Bağımsızlık Günü	09 Aralık
Noel	25 Aralık
Boxing Günü	26 Aralık

*Tahmini

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Tanzanya’da tarım makine ve ekipmanlarının tanıtım ve pazarlama faaliyetleri ağırlıklı olarak distribütörler, bayiler ve sektör etkinlikleri aracılığıyla yürütülmektedir. Ürünlerin teknik özellikleri, verimlilik artışına katkıları ve satış sonrası hizmet imkanları pazarlama faaliyetlerinde öne çıkan unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle saha gösterimleri, uygulamalı ürün tanıtımları ve çiftçilere yönelik eğitim faaliyetleri, ürünlerin kullanımının yaygınlaştırılmasında önemli rol oynamaktadır.

Bunun yanında, tarım fuarları, sektörel etkinlikler, çiftçi organizasyonları ve kamu kurumları tarafından düzenlenen programlar, firmaların potansiyel müşterilere ulaşmasında önemli tanıtım platformları olarak değerlendirilmektedir. Son yıllarda dijital pazarlama araçları, sosyal medya

platformları ve kurumsal internet sitelerinin kullanımı artış göstermekle birlikte, yüz yüze tanıtım faaliyetleri ve bayi ağları sektördeki önemini korumaktadır.

Tanzanya piyasasına bir acente veya distribütör aracılığıyla girmek en etkili yöntem olarak görülmektedir. Bir acente veya distribütör aracılığıyla çalışılmasının, pazarda devamlılığı korumak için yararlı olabilmektedir.

Tüm ülkeyi kapsayan çeşitli iletişim araçları mevcuttur. Ülkede çok sayıda radyo ve televizyon istasyonları bulunmaktadır. Bunların dışında çeşitli web sitelerinde de reklam imkânı vardır. Ayrıca, ülkede; sosyal medya araçları da kayda değer ölçüde kullanıldığından, sosyal medya platformları üzerinden de reklam/promosyon faaliyetleri gerçekleştirilebilir.

4.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Tanzanya Tarım Bakanlığı tarafından geliştirilen Tanzanya Tarımsal Mekanizasyon Stratejisi I (Tanzania Agricultural Mechanization Strategy TAMS I (2006-2016)), ülkede tarımsal mekanizasyonun planlı şekilde geliştirilmesini hedefleyen bir politika çerçevesi olarak uygulanmıştır. Mevcut strateji daha sonra gözden geçirilerek yeni dönemin ihtiyaçlarına uyarlanmak üzere Tanzanya Tarımsal Mekanizasyon Stratejisi II² (Tanzania Agricultural Mechanization Strategy TAMS II) geliştirilmiştir. 2025/2026–2035/2036 dönemini kapsayan TAMS II, tarımsal mekanizasyonun daha da geliştirilmesini ve sektörün uzun vadeli ihtiyaçlarının karşılanmasını amaçlamaktadır. Söz konusu raporda bu stratejinin; tarımsal makine, teknoloji ve hizmetlere erişim ile bunların bulunabilirliğini artırmayı, tarımsal mekanizasyonda makinelerin üretimi, ticarileştirilmesi, bakımı ve finansmana erişimi geliştirmeyi, iklim dostu tarım teknolojileri ve uygulamalarını teşvik etmeyi, tarımsal mekanizasyon alanında araştırma-geliştirme, eğitim ve yayım faaliyetlerini güçlendirmeyi ve politika ile yasal çerçeveleri iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

Tanzanya Tarım Bakanlığı (2024) verilerine göre ülkede 15.633 adet güç tilleri, 96.414 adet pulluk, 9.726 adet tırmık, 12.476 adet römork, 404 adet biçerdöver, 887 adet ekim makinesi, 216 adet kültivatör ve 551 adet riper bulunmaktadır.

Tanzanya Tarım Bakanlığı tarafından yayımlanan 2023/2024 Tarım Yıllık Raporu'na³ göre, 2023/2024 mali yılında traktörlerle işlenen tarım alanı 2022/2023 dönemindeki 2.907.217 hektardan 4.350.474 hektara yükselmiş olup %49,6 oranında artış göstermiştir. Ayrıca ithal edilen küçük traktör sayısı 1.999'dan 4.125'e çıkararak %106,4 oranında artarken, büyük traktör ithalatı 2.353'ten 2.484'e yükselmiş ve %5,6 oranında artış göstermiştir. Bunun yanı sıra, faal durumdaki küçük traktör sayısı 12.568'den 15.633'e yükselerek %24,4 oranında artmış, faal durumdaki büyük traktör sayısı ise 23.479'dan 25.632'ye çıkararak %9,2 oranında artış kaydetmiştir. Bu veriler, Tanzanya'da tarımsal mekanizasyon düzeyinin son yıllarda artış eğiliminde olduğunu göstermektedir.

2023/2024 Yıllık Tarımsal Örneklem Anketi sonuçlarına göre, Tanzanya'daki toplam tarımsal hane sayısı 8.971.794 olmakla birlikte bu hane halklarından büyük çoğunluğu manuel yöntemlerle üretim yapmakta olup 8.829.559 hane (%98) bu yöntemi kullanırken, hayvan gücüyle üretim yapan 2.698.376 hane (%30) bulunmaktadır. Makineleşme kapsamında 36.438 hane sulama ekipmanları kullanmakta, 2.676 hane genel çiftlik ekipmanlarından yararlanmakta, 1.564.918 hane (%17) traktör,

² <https://www.kilimo.go.tz/uploads/documents/sw-1747227277-Agriculture%20Annual%20Report%202023%20-%202024%20compressed.pdf>

buldozer ve diğer araçları kullanmaktadır. Ayrıca 288.803 hane (%3) arazi hazırlama ve ekim ekipmanlarına sahiptir. Hasat faaliyetlerinde 39.286 hane, hasat sonrası işlemlerde 702.606 hane (%8) ve hayvancılık üretiminde 39.814 hane tarımsal makine ve ekipmanlardan faydalanmaktadır. Diğer taraftan, büyük ölçekli çiftliklerde traktör, buldozer ve diğer araçların kullanımı belirgin şekilde daha yaygın olduğu görülmektedir. Aynı rapora göre 1.098 büyük ölçekli işletmeden 1.070'i (%97) manuel yöntemleri kullanarak üretim yapmakta olup 172'si (%16) hayvan gücünden yararlanmaktadır. Makineleşme kapsamında 262 işletme (%24) sulama ekipmanları kullanırken, 239 işletme (%22) genel çiftlik ekipmanlarından faydalanmaktadır. Ayrıca 716 işletme (%65) traktör, buldozer ve diğer araçları kullanmakta, 300 işletme (%27) arazi hazırlama ve ekim ekipmanlarına sahip bulunmaktadır. Ürün bakım ekipmanları 132 işletmede (%12) kullanılırken, hasat faaliyetlerinde 78 işletme (%7), hasat sonrası işlemlerde 82 işletme (%7) ve hayvancılık üretiminde 124 işletme (%11) tarımsal makine ve ekipmanlardan yararlanmaktadır.

4.18 Sektörde Vergiler

Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları ithalatında değişen oranlarda gümrük vergisi uygulanmaktadır. Tanzanya'da uygulanan gümrük vergilerine:

[https://www.tra.go.tz/images/uploads/pages/Tariff CET 2022 Version 25072022 1.pdf](https://www.tra.go.tz/images/uploads/pages/Tariff_CET_2022_Version_25072022_1.pdf)

Gümrük vergileri de dâhil olmak üzere, Tanzanya'da uygulanan vergiler hakkında bilgi almak için Tanzanya Gelir İdaresinin/Tanzania Revenue Authority internet sitesi - <http://www.tra.go.tz> - ziyaret edilebilir.

4.19 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Tanzanya'da tarım makine ve ekipmanları sektörüne yönelik herhangi bir tarife dışı kısıtlama uygulanmamaktadır; çünkü devlet, ülke içerisinde üretimi bulunmayan tarım makine ve ekipmanları ithalatını teşvik ederek ülke genelinde tarımsal üretiminde verim artışını desteklemeyi hedeflemektedir.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Tarım sektörünün Tanzanya (anakara) Gayrisafi Yurt İçi Hasılası içerisindeki payı 2024 yılında %26,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Tanzanya, tarım makine ve ekipmanları sektöründe büyük ölçüde dışa bağımlı bir pazar yapısına sahiptir. Ülkedeki yerli üretim kapasitesi sınırlı seviyede kalmakta ve mevcut üretim tesisleri iç pazarın ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olamamaktadır. Bu nedenle tarım makine ve ekipmanlarına yönelik talebin önemli bir bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır. Özellikle traktörler ve diğer motorlu tarım makineleri başta olmak üzere birçok ekipman dış kaynaklardan temin edilmektedir. Bununla birlikte, bazı uluslararası markaların tarım makine ve ekipmanlarının yerel ihtiyaçlara uyarlanması ve belirli ölçüde montaj faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine yönelik girişimler de bulunmaktadır. Mevcut üretim kapasitenin artırılmasına yönelik yatırımların olduğu düşünülse de kısa ve orta vadede Tanzanya'da ithalata dayalı bir arz zincirinin devam edeceği değerlendirilmektedir.

Ayrıca, Tanzanya Tarımsal Mekanizasyon Stratejisi II (TAMS II), tarım sektöründe makineleşmenin yaygınlaştırılmasını, makine ve hizmetlere erişimin artırılmasını, yerel üretim ve bakım altyapısının geliştirilmesini, finansman olanaklarının genişletilmesini ve mekanizasyon alanındaki araştırma-geliştirme faaliyetlerinin güçlendirilmesini hedeflemektedir. Bu durum, Tanzanya pazarına yönelik

faaliyet gösteren Türk tarım makineleri ve ekipmanları ihracatçıları açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Stratejinin uygulanmasıyla birlikte tarım makineleri, ekipmanları, yedek parçalar, bakım-onarım hizmetleri, teknoloji transferi, eğitim faaliyetleri ve mekanizasyon çözümlerine yönelik talebin giderek artması beklenmektedir.

Tanzanya'nın Doğu Afrika Birliği (EAC) üyesi olması ve Türkiye'nin Afrika kıtasına lojistik olarak görece yakın konumu, Türk tarım makine ve ekipmanları ihracatçıları için önemli fırsatlar ortaya çıkarmaktadır. Doğu Afrika Birliği içindeki gümrük birliği anlaşması, Tanzanya'yı Türk ihracatçıları için sadece bir nihai pazar değil, aynı zamanda bölgesel bir dağıtım merkezi haline getirmektedir.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Tanzanya pazarında sektörde ihracatçılarımızı çeşitli tehditler ve zorluklar beklemektedir. Bunların başında, ülkenin özellikle kırsal bölgelerde yetersiz olan lojistik ve altyapı gelmektedir. Karayollarındaki yetersizlik ve sınırlı depolama imkânları gibi faktörler, ürünlerin zamanında ve sağlıklı biçimde çiftçilere ulaştırılmasını zorlaştırmaktadır. Limanlarda yaşanan sıkışıklık ve uzun sürebilen beklemler bir diğer ciddi engeldir.

Tanzanya ekonomisinde dönemsel olarak yaşanan döviz darboğazları, ithalatın finansmanında önemli aksamlara neden olabilmektedir.

Tanzanya tarım makine ve ekipmanları pazarında Türkiye'nin yanı sıra üretici birçok uluslararası aktör yer almaya çalışmaktadır. Sektörde ise pazarın büyük kısmını oluşturan küçük ölçekli çiftçilerin düşük alım gücü nedeniyle fiyat en önemli belirleyici olmaktadır. Bu durumda Türkiye'ye kıyasla Tanzanya'ya lojistik açıdan maliyet avantajı olan ülkeler fiyat rekabetini artırmakta ve Türk ihracatçılarının pazara girişini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, yerel üretim kapasitesi Tanzanya hükümeti tarafından sağlanan teşviklerle desteklenmekte olup; bu durum, Tanzanya pazarına ihracat yoluyla girmeyi planlayan Türk makine ve ekipmanları üreticileri için orta-uzun vadede rekabet unsurları yaratmaktadır. Yerel üreticilere sağlanabilecek teşvikler, ithal makinelerin fiyat avantajını zayıflatabilmektedir. Ürün kalitesi, sertifikasyon ve etkinlik gibi uluslararası standartlara uyum sağlayabilen firmalar, pazarda önemli bir avantaj elde edebilirken, yerel üretim kapasitesinin artması, pazardaki rekabetin de yoğunlaşacağını göstermektedir.

Tarım makinelerinde satış sonrası hizmetler satın alma kararlarını doğrudan etkilemektedir. Tanzanya'da güçlü bir servis, bakım ve yedek parça ağı oluşturulamaması durumunda kullanıcılar, bölgede daha yerleşik durumda bulunan rakip markalara yönelebilmektedir. Ayrıca, özellikle traktör ve bazı tarım makinelerinde ikinci el ekipman kullanımı oldukça yaygındır. Kullanıcıların daha düşük maliyetli ikinci el ürünleri tercih etmesi, yeni makine satışlarının büyümesini sınırlandırabilmektedir.

Diğer taraftan; kuraklık, düzensiz yağışlar ve iklim değişiklikleri tarımsal geliri olumsuz etkileyerek çiftçilerin yatırım kapasitesini azaltabilmektedir. Tarımsal gelirdeki düşüş ise makine ve ekipman talebinin ertelenmesine neden olabilmektedir.

7. Tarım Makine ve Ekipmanları Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Firmaların öncelikle Tanzanya'ya yönelik kapsamlı ve güncel bir pazar analizi gerçekleştirmeleri tavsiye edilmektedir. Tanzanya, farklı iklim kuşaklarına ve geniş tarım arazilerine sahip olması nedeniyle oldukça çeşitli bir tarımsal üretim yapısı sergilemektedir. Ülkede tahıllardan endüstriyel ürünlere, meyve ve sebzelerden hayvancılık faaliyetlerine kadar geniş bir ürün yelpazesi bulunmaktadır. Bu durum, tarım makine ve ekipmanlarına yönelik ihtiyaçların bölgelere ve üretim desenlerine göre önemli ölçüde farklılaşmasına neden olmaktadır. Özellikle bölgeler bazında öne çıkan tarımsal ürünlerin belirlenmesi ve söz konusu bölgelerde faaliyet gösteren üreticilerin tercih ettiği tarım makine ve ekipmanlarının incelenmesi faydalı olacaktır. Bu ürün grupları özelinde rekabet ve fiyat analizlerinin yapılması ise bir sonraki önemli adımı oluşturmaktadır. Bu çalışmalar, firmaların doğru ürünleri ve uygun bölgeleri belirlemesini kolaylaştıracaktır.

Tanzanya'da etkin bir pazarlama ve dağıtım ağı oluşturabilmek için yerel paydaşlarla iş birliği yapılmasının faydalı olabileceği değerlendirilmektedir. İhracatçı firmaların doğru bir yerel ortakla çalışması, pazara giriş sürecini önemli ölçüde hızlandıracaktır. Ülkede yerleşik bir firma ile ortaklık kurulması, birçok sektörde olduğu gibi tarım makine ve ekipmanları alanında da sürdürülebilir bir pazar payı elde edilmesine büyük katkı sağlayabilmektedir. Yerel ortakların dağıtım kanallarını, yasal düzenlemeleri, bürokratik süreçleri ve pazar dinamiklerini yakından bilmeleri, ihracatçı firmalarımızın Tanzanya tarım makine ve ekipmanları pazarında konumlanmasına olumlu etkide bulunacaktır.

Tarım makineleri ve ekipmanlarında satın alma kararını etkileyen en önemli unsurlardan biri satış sonrası hizmetlerin kalitesidir. Tanzanya'da kullanıcılar, makinenin teknik özellikleri kadar bakım, onarım ve yedek parça hizmetlerine erişim imkanlarını da dikkate almaktadır. Bu nedenle Türk firmalarının yerel servis noktaları oluşturması, yetkili teknik personel yetiştirmesi ve kritik yedek parçaları ülkede stoklu olarak bulundurması önem taşımaktadır. Güçlü bir satış sonrası hizmet altyapısı, makine arızalarından kaynaklanan iş kayıplarını azaltarak müşteri memnuniyetini artırmakta ve marka bağlılığını güçlendirmektedir. Ayrıca bu yaklaşım, pazarda halihazırda güçlü konuma sahip rakip markalar karşısında Türk firmalarına önemli bir rekabet avantajı sağlayabileceği gibi, uzun vadede yeni satışların ve müşteri referanslarının artmasına da katkıda bulunabilecektir.

Ayrıca Tanzanyalı çiftçilerin tarım makine ve ekipmanları verimlilik üzerindeki etkisine ilişkin farkındalığını artırmayı hedefleyen saha çalışmaları, çiftçi eğitim programları ve ürün performansının gözlemlenebileceği uygulama faaliyetlerinin düzenlenmesi; çiftçilerin ürüne duyduğu güveni artırarak marka bilinirliğine pozitif katkı sağlayacaktır.

Başta Tarım Bakanlığı olmak üzere kamu idareleri tarafından yürütülen tarımsal mekanizasyon programları ve kamu projelerinin yakından takip edilmesinin faydalı olabileceği değerlendirilmektedir. Söz konusu desteklerin modern makinelerin kullanımını yaygınlaştırarak verimliliği artırdığı ve sektörde yeni iş fırsatları oluşturabilecektir.

Tarım makineleri ve ekipmanlarının etkili bir şekilde pazarlanabilmesi için, ülkede farklı tarım ürünlerine yönelik faaliyet gösteren üretici birlikleriyle güçlü ilişkiler kurulmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir. Örneğin Tanzanya Pamuk Kurulu (Tanzania Cotton Board), Tanzanya Kahve Kurulu (Tanzania Coffee Board), Tanzanya Çay Kurulu (Tea Board of Tanzania), Tanzanya Tütün Kurulu (Tanzania Tobacco Board) ve Tanzanya Baharat Birliği (Tanzania Spices Association) gibi

kuruluşlar; sektörel düzenlemelerde, çiftçilerin yönlendirilmesinde ve pazar uygulamalarında önemli roller üstlenmektedir. Bu kurumlarla yakın ve olumlu bir iş birliği geliştirilmesi, tarım makine ve ekipmanlarının çiftçilere tanıtılması, saha çalışmalarının desteklenmesi ve ürünlere duyulan güvenin artırılması açısından firmalara önemli avantajlar sağlayabilecektir. Bu tür ilişkiler hem pazara erişimi kolaylaştırmakta hem de uzun vadeli bir güven ve iş birliği ortamı oluşturmaktadır.

Tanzanya'da tarımsal işletmelerin önemli bir bölümü sınırlı sermaye ile faaliyet göstermekte olup, yüksek maliyetli tarım makineleri ve ekipmanlarının doğrudan satın alınması her zaman mümkün olamamaktadır. Nitekim mevcut kullanım verileri, özellikle traktörler, arazi hazırlama ekipmanları ve hasat makinelerinde kiralama yönteminin yaygın olarak tercih edildiğini göstermektedir. Bu çerçevede Türk firmalarının ürün satışı ile birlikte; finansman destekli satış modelleri, taksitli ödeme seçenekleri, leasing uygulamaları ve makine kiralama şirketleriyle iş birlikleri gibi alternatif yaklaşımları değerlendirmeleri faydalı olacaktır. Bu tür uygulamalar, potansiyel müşteri kitlesinin genişlemesine katkı sağlayabileceği gibi, firmaların pazardaki rekabet gücünü artırarak satış hacimlerinin sürdürülebilir şekilde büyümesine de destek olabilecektir.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Tanzanya fiyat esnekliğinin yüksek olduğu bir pazardır. Bu nedenle, Tanzanya ülkede belirtilen standartlara uygun ve rekabetçi fiyatların sunulması, pazara giriş için önemlidir.

Tanzanya'da iş yapma kültürü, müzakere yöntemleri ve ticari ilişkilerde dikkat ettikleri hususların doğru bir şekilde öğrenilmesi, uzun vadeli iş birliklerinin kurulmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu sürecin kolay ve etkin şekilde geçirilmesi için, Tanzanya'da belirlenen bölge ve şehirlere uygun görülen sıklıkla saha ziyaretleri yapılmasının faydalı olabileceği değerlendirilmektedir.

9. Genel Değerlendirme

Tarım sektörünün Tanzanya (anakara) Gayrisafi Yurt İçi Hasılası içerisindeki payı 2024 yılında %26,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2023/2024 Yıllık Tarımsal Örneklem Anketi Sonuçlarına göre, Tanzanya'daki toplam tarımsal hane sayısı 8.971.794 olmakla birlikte, bu hanelerin 8.821.600'ü Tanzanya'da (anakara), 150,194'ü ise Zanzibar'dadır. Tarım makineleri ve ekipmanları, tarımsal üretimde verimlilik ve etkinliğin artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Tanzanya'da ise tarımsal üretimin büyük ölçüde küçük ölçekli işletmeler ve geleneksel yöntemlerle gerçekleştirilmesi nedeniyle mekanizasyon düzeyi halen düşük seyretmektedir. Bu durum, üretim süreçlerinin verimliliğini sınırlandırmakta ve sektörün mevcut potansiyelini tam olarak değerlendirmesini zorlaştırmaktadır. Ancak son yıllarda tarımsal mekanizasyonun artırılmasına yönelik politika ve stratejilerle bu alanda önemli ilerlemeler hedeflenmektedir.

Tanzanya'da tarım makineleri ve ekipmanlarının kullanım düzeyi halen sınırlı olmakla birlikte, tarımsal verimliliğin artırılması amacıyla mekanizasyonun yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Bu kapsamda hükümet tarafından Tanzanya Tarımsal Mekanizasyon Stratejisi II (TAMS II) hazırlanmıştır. Söz konusu strateji ile çiftçilerin modern tarım makinelerine erişiminin artırılması, mekanizasyon hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve tarımsal üretimde verimliliğin yükseltilmesi hedeflenmektedir. Bu doğrultuda önümüzdeki dönemde Tanzanya'da tarım makineleri ve ekipmanlarına yönelik talebin ve tarımsal mekanizasyon düzeyinin artması beklenmektedir.

Tanzanya tarım makine ve ekipmanları pazarında ithalata bağımlılık yüksek düzeydedir. Ülkedeki sınırlı yerli üretim kapasitesi, iç talebi karşılamada yetersiz kalmakta; bu nedenle traktörler başta olmak üzere birçok tarım makinesi ve ekipmanı dış pazarlardan temin edilmektedir. Bununla birlikte, bazı uluslararası markaların ürünlerinin yerel koşullara uyarlanmasına ve montaj faaliyetlerine yönelik girişimler de bulunmaktadır. Yerli üretim kapasitesini geliştirmeye yönelik yatırımlar sürse de, kısa ve orta vadede sektörün büyük ölçüde ithalata dayalı yapısını koruması beklenmektedir.

Tanzanya Tarım Bakanlığı tarafından yayımlanan 2023/2024 Tarım Yıllık Raporu'na göre, 2023/2024 mali yılında traktörlerle işlenen tarım alanı 2022/2023 dönemindeki 2.907.217 hektardan 4.350.474 hektara yükselmiş olup %49,6 oranında artış göstermiştir. Ayrıca ithal edilen küçük traktör sayısı 1.999'dan 4.125'e çıkarak %106,4 oranında artarken, büyük traktör ithalatı 2.353'ten 2.484'e yükselmiş ve %5,6 oranında artış göstermiştir. Bunun yanı sıra, faal durumdaki küçük traktör sayısı 12.568'den 15.633'e yükselerek %24,4 oranında artmış, faal durumdaki büyük traktör sayısı ise 23.479'dan 25.632'ye çıkarak %9,2 oranında artış kaydetmiştir. Bu veriler, Tanzanya'da tarımsal mekanizasyon düzeyinin son yıllarda artış eğiliminde olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Doğu Afrika Birliği içindeki gümrük birliği anlaşması, Tanzanya'yı Türk ihracatçıları için sadece bir nihai pazar değil, aynı zamanda bölgesel bir dağıtım merkezi haline getirmektedir.

Tanzanya pazarına yönelik faaliyet planlayan firmaların öncelikle kapsamlı bir pazar araştırması gerçekleştirmeleri önem taşımaktadır. Ülkenin farklı iklim koşullarına ve geniş tarım alanlarına sahip olması nedeniyle tarımsal üretim yapısı oldukça çeşitlilik göstermekte, buna bağlı olarak tarım makine ve ekipmanlarına yönelik ihtiyaçlar da bölgelere göre değişebilmektedir. Özellikle bölgeler bazında öne çıkan tarımsal ürünlerin belirlenmesi ve söz konusu bölgelerde faaliyet gösteren üreticilerin tercih ettiği tarım makine ve ekipmanlarının incelenmesi faydalı olacaktır. Ayrıca, ilgili ürün gruplarında rekabet koşullarının ve fiyat seviyelerinin değerlendirilmesi, firmaların doğru ürünleri ve hedef pazarları belirleyerek daha etkin bir pazara giriş stratejisi oluşturmalarına katkı sağlayacaktır. Tanzanya'da etkin bir pazarlama ve dağıtım ağı oluşturulabilmesi için yerel paydaşlarla iş birliği yapılması önemli avantajlar sağlayabilir. Doğru yerel ortaklarla çalışılması, pazara giriş sürecini hızlandırmaktadır. Tarım makine ve ekipmanlarında satın alma kararlarını belirleyen temel unsurlardan biri ise satış sonrası hizmetlerin kalitesidir. Bu nedenle Türk firmalarının yerel servis ağları kurması, teknik personel yetiştirmesi ve kritik yedek parçaları ülkede stoklu bulundurması önem taşımaktadır. Güçlü bir satış sonrası hizmet yapısı, arıza kaynaklı iş kayıplarını azaltarak müşteri memnuniyetini artırmakta ve marka bağlılığını güçlendirmektedir.

Tanzanyalı çiftçilerin tarım makinelerinin verimlilik üzerindeki etkisine ilişkin farkındalığını artırmaya yönelik saha çalışmaları, eğitim programları ve uygulama faaliyetleri, ürünlere olan güveni güçlendirerek marka bilinirliğine katkı sağlayacaktır. Ayrıca başta Tarım Bakanlığı olmak üzere kamu kurumlarının yürüttüğü tarımsal mekanizasyon programlarının ve projelerin yakından takip edilmesi önem taşımaktadır. Bu tür desteklerin modern ekipman kullanımını yaygınlaştırarak verimliliği artırması ve sektörde yeni iş fırsatları oluşturması beklenmektedir. Diğer taraftan, tarım makineleri ve ekipmanlarının etkin şekilde pazarlanabilmesi için, ülkede farklı ürün gruplarında faaliyet gösteren üretici birlikleriyle güçlü ilişkiler kurulması önem taşımaktadır. Bu kuruluşlarla geliştirilecek iş birliği, ürünlerin çiftçilere tanıtılmasını ve saha faaliyetlerinin desteklenmesini kolaylaştırarak ürünlere olan güveni artıracaktır. Böylece firmaların pazarda daha güçlü bir konum elde etmesi mümkün olabilecektir.

Fiyat duyarlılığı yüksek olan Tanzanya pazarında, rekabetçi fiyatlandırma ile birlikte yerel standartlara uygun ürün sunulması, pazara giriş açısından belirleyici bir unsur olmaktadır. Tanzanya'da tarımsal işletmelerin önemli bir kısmı sınırlı sermaye ile faaliyet göstermekte olup, yüksek maliyetli tarım makinelerinin doğrudan satın alınması her zaman mümkün olmamaktadır. Bu nedenle özellikle traktör ve hasat makinelerinde kiralama ve ortak kullanım modelleri yaygın olarak tercih edilmektedir. Bu yapı, Türk firmalarının satışın yanı sıra taksitli ödeme, leasing ve kiralama şirketleriyle iş birliği gibi alternatif finansman modellerini değerlendirmesini gerekli kılmaktadır.

Tanzanya pazarında faaliyet göstermeyi planlayan ihracatçılar için lojistik ve finansman kaynaklı çeşitli zorluklar bulunmaktadır. Özellikle kırsal bölgelerdeki yetersiz ulaşım ve depolama altyapısı, ürünlerin son kullanıcıya etkin şekilde ulaştırılmasını güçleştirirken, limanlarda yaşanabilen yoğunluk ve gecikmeler de ticari süreçleri olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca ülkede dönemsel olarak ortaya çıkan döviz sıkıntıları, ithalatın finansmanını zorlaştırmakta ve ihracatçıların tahsilat süreçleri açısından risk oluşturmaktadır.

Tanzanya pazarında sektörde ihracatçılarımızı çeşitli tehditler ve zorluklar beklemektedir. Tanzanya tarım makine ve ekipmanları pazarında yoğun fiyat rekabeti yaşanmakta olup, küçük ölçekli çiftçilerin düşük alım gücü nedeniyle fiyat unsuru satın alma kararlarında belirleyici rol oynamaktadır. Türkiye'nin yanı sıra birçok uluslararası tedarikçinin faaliyet gösterdiği pazarda, lojistik avantajlara sahip rakip ülkeler fiyat bakımından öne çıkabilmektedir. Bunun yanında, hükümetin yerel üretimi destekleyici politikaları, ikinci el makine kullanımının yaygınlığı ve satış sonrası servis ile yedek parça ağının önemi, pazardaki rekabet koşullarını şekillendiren diğer unsurlar arasında yer almaktadır. Ayrıca kuraklık ve düzensiz yağışlar gibi iklim kaynaklı riskler, tarımsal gelirleri ve buna bağlı olarak makine-ekipman yatırımlarını olumsuz etkileyebilmektedir.

10. Yararlı Adresler

- Tanzania Tarım Bakanlığı
<https://www.kilimo.go.tz/>
- Doğu Afrika Topluluğu
<https://www.eac.int/>
- Tarımsal Mekanizasyon ve Kırsal Teknoloji Merkezi (CAMARTEC)
<https://www.camartec.go.tz/>
- Tanzania Ulusal Ticaret Odası
<https://tncc.or.tz/>
- Tanzania Yatırım ve Özel Ekonomik Bölgeler Kurumu
<https://www.tiseza.go.tz/>
- Tanzania Standartlar Bürosu (TBS)
<https://www.tbs.go.tz/>
- Tanzania Gelir İdaresi
<https://www.tra.go.tz/>

11. Kaynakça

<https://www.kilimo.go.tz/>

<https://www.camartec.go.tz/>

<https://www.tbs.go.tz/>

<https://www.trademap.org>

<https://www.tuik.gov.tr/>

<https://www.nbs.go.tz/>

<https://www.eac.int/>

<http://www.kilimoznz.go.tz/>